

Rf 10/1-96

109

24

HAVARETE: Britiske soldater betrakter vraket etter Messerschmitt-flyet som bragte Hitlers Rudolf Hess til Skottland 10. mai 1941. ARKIVFOTO

Hess' «flukt» kjent for Hitler

Et hittil ukjent brev fra Rudolf Hess til Adolf Hitler kan tyde på at Hess foretok sin dramatiske solo-reise våren 1941 til Skottland etter avtalt spill med nazi-lederen.

Aftenpostens korrespondent
ULF PETER HELLSTRØM

Berlin.

Brevet kan styrke teorien om at Hitler hadde godkjent stedfortrederen Hess' dramatiske forsøk på å få til en fred mellom Storbritannia og Tyskland i maidagene 1941. Tyskland ville ha ryggen fri for å kunne samle arméene til et angrep på Stalins Sovjetunionen.

Det er et hittil ukjent avskjedsbrev fra Hess til Hitler som er funnet i London som styrker teorien om at Hess slett ikke handlet på egen hånd da han foretok sin reise til Storbritannia i 1941 og havnet i britisk fangenskap resten av krigen.

Hess rettferdiggjør i brevet til Hitler ikke sin uventede handling overhodet. I stedet kan det virke som om han tar det for gitt at Føreren aksepterer hans England-reise, og Hess gjentar sin trofasthet overfor Hitler. Brevet ble aldri sendt til Hitler, men beholdt av britene.

Hess' merkelige fremstøt har vært ansett som et desperat forsøk på å få avsluttet krigen mellom det britiske imperiet og nazi-Tyskland. Mange spørsmålstegn har likevel vært knyttet til England-reisen. Handlet Hess på egen hånd eller var han en utsending? De siste funnene kan bidra til en forklaring på gåten, som har vært et av de store mysterier fra den annen verdenskrig.

Slik konkluderer i hvert fall den tyske historikeren Ulrich Schlie, som også arbeider i Tysklands utenrikstjeneste. Historikeren har tidligere skrevet en bok om de hemmelige samtaler som fant sted under krigens to første år fra 1939 til 1941. I en bredt anlagt artikkel i den tyske avisen Welt am Sonntag knytter Schlie trådene som skal vise hvordan ledelsen i nazi-Tyskland nærmest benyttet den trofaste Hess som en slags prøveballong.

Britiske arkiver

Avskjedsbrevet fra Hess er funnet blant dokumentene om Rudolf Hess i britiske arkiver. De er først nå gjort tilgjengelige for offentligheten av statsminister John Majors regjering.

Brevet ble skrevet etter at Hess allerede var tatt hånd om av britiske myndigheter. Det er datert 14. juni 1941, altså en drøy måned etter at han utpå kvelden 10. mai alene fløy sitt Messerschmitt-fly fra Tyskland til Skottland og overga seg til britiske myndigheter.

«Jeg dør i overbevisningen om at min siste innsats på en eller annen måte vil bære frukter, selv om den ender med døden. Kanskje skaper min flyreise fred og forståelse med England, til tross for min død eller nettopp på grunn av min død. Heil min Fører! Deres trofaste (Hess, red. anm.), heter det i brevet.

– Han vet

I et annet brev – som heller ikke har vært kjent tidligere – skrev Hess fire uker tidligere til den britiske hertugen av Hamilton: «Jeg har forøvrig forsikret Føreren om at jeg ikke vil begå selvmord. Han vet at jeg vil holde mitt ord.

Formuleringen tyder på at Hess hadde avtalt sin frem-

STEDFORTREDEREN: Rudolf Hess fotografert under Nürnberg-prosessen. Hess satt som fange i Spandau-fengslet inntil han døde, 93 år gammel. ARKIVFOTO

gangsmåte i detalj med Hitler før han tok av i retning England. Hess holdt forøvrig ikke sitt ord: Han forsøkte å begå selvmord allerede sommeren 1941.

Rudolf Hess forsøkte allerede så tidlig som i august 1940 å få kontakt med engelskmennene. Han gjorde et fremstøt overfor Albrecht Haushofer, som før krigen hadde hatt kontakt med det britiske konservative parti.

Genève-reise

I april 1941 dro Haushofer til Genève for å diskutere mulige kontakter mellom Tyskland og England med den tidligere høykommissæren i Folkeforbundet, Carl Burckhardt. Hess besøket visumet. I familien Haushofers familiedagbøker fremgår det at Haushofer var helt overbevist om at Hess handlet på oppdrag fra Hitler.

Flere indier kan tolkes slik at de styrker teorien om at Hess-turen var avtalt med Hit-

ler, selv om den offisielle bestyrrelsen i Tyskland var stor etter at Hess hadde forsvunnet til England:

Martin Bormann var i perlehumør og holdt en sjelden fest for bekjente kvelden før Hess dro til England. Bormann var på dette tidspunkt stedfortreder for Hess. Det kan tyde på at dette anonyme maktmennesket visste at han selv ville få opprykk og bli medlem av Hitlers innerste krets.

Hitler var klar

Hess' adjutant møtte opp i Berchtesgaden ganske tidlig om morgenen 11. mai for å overlevere Hitler brevet der Hess redegjør for motivene bak sin England-reise. Da var Hitler allerede antrukket i uniform. Det var høyst uvanlig for en mann som ellers startet arbeidsdagen ved 11-tiden om formiddagen.

Hitler selv kom i sine offentlige taler aldri med utfall mot Hess. Og mens Hess satt i britisk fangenskap, ble hans foreldre og øvrige familie tatt hånd om, slik Hess selv hadde bedt om i sitt avskjedsbrev til Hitler.

Hess-reisen slo fullstendig feil. Winston Churchill var overhodet ikke interessert i forhandlinger med Tyskland. Britenes statsminister oppfattet vel snarere fremstøtet som et forsøk på å støtte opp om de kretser i London som kunne være villige til å forhandle med nazistene. Men også dette slo sørgelig feil.

I en periode kan britenes store interesse for Hess ha belastet forbindelsene mellom Storbritannia og Sovjetunionen. I Kreml fikk lederne hele tiden gode oppdateringer om samtaler mellom Hess og engelske myndigheter av etterretningsoffiseren Kim Philby. Han var allerede den gang en av Sovjetunionens viktigste spioner.